

Τὸ Μυστήριον τῆς Ἄρπαγῆς

*Ἡ θεωτικὴ ἐμπειρία τῆς «ἄρπαγῆς»
τοῦ Ἀποστόλου Παύλου «ἕως τρίτου οὐρανοῦ»,
δηλαδὴ «εἰς τὸν Παράδεισον»*

(Β' Κορινθ. ιβ' 2-4)

Περιεχόμενα

- Προσευχή.
- ◆ Προοίμιον.
- Α.** Ἡ «ἀποκάλυψις» τοῦ Ἀποστόλου Παύλου.
- Β.** Τὰ εἶδη τῶν «οὐρανῶν».
- Γ.** Ἡ «πολυχώρητος» Οἰκία τοῦ Πατρός.
- Δ.** Ἡ «ἀσύγκριτος» δόξα τῆς Θεομήτορος.
- Ε.** Ἡ κατάληψις τῶν «θειοτέρων».

Προσευχή

«**Τ**ριὰς ὑπερούσιε, καὶ ὑπέρθεε, καὶ ὑπεράγαθε, τῆς Χριστιανῶν ἔφορε θεοσοφίας, ἴθυνον ἡμᾶς ἐπὶ τὴν τῶν μυστικῶν λογίων ὑπεράγνωστον, καὶ ὑπερφαῖ καὶ ἀκροτάτην κορυφήν, ἔνθα τὰ ἀπλᾶ, καὶ ἀπόλυτα, καὶ ἄτρεπτα τῆς θεολογίας μυστήρια, κατὰ τὸν ὑπέρφωτον ἐκκαλύπτεται τῆς κρυφιομύστου σιγῆς γνόφον, ἐν τῷ σκοτεινοτάτῳ τὸ ὑπερφανέστατον ὑπερλάμποντα, καὶ ἐν τῷ πάμπαν ἀναφεῖ καὶ ἀοράτῳ τῶν ὑπερκάλων ἀγλαῖων ὑπερπληροῦντα τοὺς ἀνομμάτους νόας»...

*(Ἁγίου Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου,
PG τ. 3, σελ. 997 AB,
Περὶ Μυστικῆς Θεολογίας, Κεφαλ. Α')*

Δ' Ἡ «ἀσύγκριτος» δόξα τῆς Θεομήτορος

1. Ὁ «Οὐρανὸς» λοιπόν, δηλαδή ἡ «Οἰκία τοῦ Πατρός», εἶναι «πολυώρητος» καὶ περιλαμβάνει «πολλὰς μονάς», δηλαδή «διαφόρους βαθμοὺς τιμῆς».

Μήπως ὁμως ἡ διευκρίνισις αὐτὴ προκαλεῖ ἤδη τὴν αἴσθησι τριῶν γενικωτάτων «μονῶν», δηλαδή τριῶν τόπων/ἐπιπέδων διαφοροῦ βαθμοῦ τιμῆς, ὅταν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἄλλη εἶναι ἡ δόξα τῆς Ὑπερευλογημένης Θεοτόκου, ἄλλη τῶν Ἁγίων Ἀσωμάτων καὶ ἄλλη τῶν θεωθέντων εὐσεβῶν;

α'.

2. Ἄρά γε, ποιὸς νοῦς εἶναι δυνατὸν νὰ συλλάβῃ τὴν ἀσύγκριτον δόξαν τῆς Θεομήτορος; Ὁ θεομητροπρεπῆς ἀγιασμὸς καὶ τὰ ὑπερφυσικὰ χαρίσματα Τῆς «ὑπερβαίνουνσι κάθε νοῦν καὶ κάθε λόγον, τόσον διὰ τὸ μέγεθος αὐτῶν, ὅσον καὶ διὰ τὸ πλῆθος», ἐπειδὴ «οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἐν ὅλῃ τῇ κτίσει ἴσον, ἢ ἀνώτερον τῆς Θεοτόκου»¹.

3. «Οὐδὲν τοίνυν ἐν βίῳ, οἷον ἡ Θεοτόκος Μαρία», λέγει ὁ ρητορικώτατος Χρυσόστομος: «περίελθε, ὦ ἄνθρωπε, πᾶσαν τὴν κτίσιν τῷ λογισμῷ, καὶ βλέπε, εἰ ἔστιν ἴσον, ἢ μείζον τῆς Ἁγίας καὶ Θεοτόκου Παρθένου· περινόστησον τὴν γῆν· περιβλεψον τὴν θάλασσαν· πολυπραγμόνησον τὸν ἀέρα· τοὺς Οὐρανοὺς τῇ διανοίᾳ ἐρεῦνησον· τὰς ἀοράτους πάσας Δυνάμεις ἐνθυμήθητι, καὶ βλέπε, εἰ ἔστιν ἄλλο τοιοῦτο θαῦμα ἐν πάσῃ τῇ κτίσει»².

4. Ποῦ ἔγκειται ὁμως ἡ ἀσύγκριτος δόξα τῆς Θεομήτορος;

«Σὺ δέ, Παρθένε Μαρία», λέγει ἀπευθυνόμενος πρὸς τὴν Παναγία ὁ Ὅσιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης, «οὐσιωδῶς ἐχώ-

ρησας τὸν Θεὸν Λόγον ἀσπόρως [καὶ] ἀπειράνδρως ἐν τῇ ἀχράντῳ κοιλίᾳ Σου, τὸν Ὅποῖον ἀκόπως μὲν ἐβάστασας, ἀνωδίνως δὲ ᾠδίνησας, καὶ ἀδιαφθόρως ἐγέννησας, χωρὶς νὰ παραβλάψῃς τὴν Παρθενίαν Σου· τὰ ὁποῖα καὶ τὰ τέσσερα ταῦτα εἶναι ὑπερφυσικώτατα, εἶναι παραδοξότατα, εἶναι ξενηκουστότατα καὶ ἐκπληκτικώτατα»¹.

5. Ἐξ αἰτίας τῶν τεσσάρων αὐτῶν, «πρεπωδέστατα ἢ Θεοτόκος εἶναι ἀνωτέρα ἀσυγκρίτως πασῶν τῶν Οὐρανίων Δυνάμεων, διότι ἐκεῖναι ἐλλάμπεις μόνον τινὰς ἐκ Θεοῦ δεχόμεναι, οὕτως ἀπὸ ἐκεῖ φωτίζονται καὶ τελειοῦνται»². «ὅθεν ἢ Θεοτόκος ἀσυγκρίτως γὰρ καὶ αὐτῶν τῶν Χερουβὶμ ὑπερέχει, καθὼς καὶ τῶν Σεραφὶμ· ἀσυγκρίτως γὰρ καὶ αὐτῶν ὑπερενδοξότερα ἐστὶν ἢ Θεοτόκος»³.

6. Ἄλλωστε, εἶναι γεγονός, ὅτι «θρόνος ἔμψυχος τοῦ Παμβασιλέως Θεοῦ εἶναι ἢ Θεοτόκος, ἢ ἐν μήτρᾳ χωρήσασα τὸν ἀχώρητον τῷ παντί, καὶ ὡς θρόνος τοῦτον βαστάσασα»⁴. τὰ Σεραφὶμ ὁμως ἴστανται κύκλῳ αὐτοῦ τοῦ θρόνου, τὸ ὁποῖο ὑποδηλώνει τὴν ἀπόστασι μετὰξὺ Θεοτόκου καὶ Οὐρανίων Δυνάμεων:

«Εἶδον τὸν Κύριον καθήμενον ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ καὶ ἐπηρμένου, καὶ πλήρης ὁ οἶκος τῆς δόξης Αὐτοῦ· καὶ Σεραφὶμ εἰστήκεισαν κύκλῳ Αὐτοῦ, ἕξ πτέρυγες τῷ ἐνὶ καὶ ἕξ πτέρυγες τῷ ἐνὶ, καὶ ταῖς μὲν δυσὶ κατεκάλυπτον τὸ πρόσωπον, ταῖς δὲ δυσὶ κατεκάλυπτον τοὺς πόδας καὶ ταῖς δυσὶν ἐπέταντο· καὶ ἐκέκραγεν ἕτερος πρὸς τὸν ἕτερον· ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος Κύριος σαβαώθ, πλήρης πᾶσα ἡ γῆ τῆς δόξης Αὐτοῦ»⁵.

7. Ὑπάρχει λοιπὸν μία «διαφορὰ στάσεως» μετὰξὺ Θεοτόκου καὶ Οὐρανίων Τάξεων, περὶ τῆς ὁποίας ὁ θεῖος Γρηγόριος Παλαμᾶς λέγει τὰ ἑξῆς θαυμαστά:

«Περὶ μὲν γὰρ τῆς τούτων ἀνωτάτω ταξιαρχίας Ἡσαΐας γράφει: “Καὶ τὰ Σεραφὶμ εἰστήκεισαν κύκλῳ Αὐτοῦ”· περὶ δὲ

Αὐτῆς πάλιν ἡ Δαβίδ: “Παρέστη ἡ βασίλισσα ἐκ δεξιῶν Σου”. Ὁρᾶτε τὴν διαφορὰν τῆς στάσεως; Ἀπὸ ταύτης ἔχετε συνορᾶν καὶ τὴν διαφορὰν τῆς κατὰ τὴν ἀξίαν τάξεως: περὶ μὲν γὰρ τὸν Θεὸν τὰ Σεραφίμ, πλησίον δὲ παρ’ Αὐτὸν ἐκείνον, μόνη ἡ παμβασιλὶς»· «οὐ πλησίον δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐκ δεξιῶν εἰκότως· ὅπου γὰρ ὁ Χριστὸς ἐν Οὐρανοῖς ἐκάθισεν, ἐν δεξιᾷ δηλονότι τῆς μεγαλωσύνης, ἐκεῖ καὶ Αὐτὴ νῦν ἀπὸ γῆς εἰς Οὐρανοὺς ἀναβάσα ἔστηκεν· οὐ μόνον ὅτι ποθεῖ καὶ ἀντιποθεῖται πάντων μάλιστα, καὶ αὐτοῖς φυσικοῖς θεσμοῖς, ἀλλ’ ὅτι καὶ θρόνος ἐστὶν ὡς ἀληθῶς Αὐτοῦ· ὅπου δὲ κάθηται ὁ Βασιλεὺς, ἐκεῖ καὶ ὁ θρόνος ἵσταται. Τοῦτον τὸν θρόνον καὶ ὁ Ἡσαΐας μεταξὺ ἐκείνου τοῦ χερουβικοῦ χοροῦ καὶ ἔβλεπε καὶ ἔλεγεν ὑψηλὸν καὶ ἐπηρμένον, τὸ τὰς Οὐρανίους Δυνάμεις ὑπεραναβεβηκὸς τῆς Θεομήτορος δηλῶν. Διὸ καὶ αὐτοὺς εἰσάγει τοὺς Ἀγγέλους ἀπὸ ταύτης τὸν Θεὸν δοξάζοντας καὶ λέγοντας: “Εὐλογημένη ἡ δόξα Κυρίου ἀπὸ τοῦ τόπου Αὐτοῦ”» ⁶.

8. Εἶναι δὲ τόση ἡ διαφορὰ καὶ ἡ ὑπὲρ λίαν τιμὴ τῆς Ἀειπαρθένου Θεομήτορος, «καθ’ ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν» ⁷, ἐν σχέσει μὲ τὶς Οὐράνιες Δυνάμεις, ἐξ αἰτίας τοῦ μεγέθους καὶ τοῦ πλήθους τῶν «οὐσιωδῶν» καὶ «ἐσωτερικῶν» χαρισμάτων Της ⁸, ὥστε ὁ Ἄγιος Κοσμᾶς ὁ Μελωδός, «θέλων νὰ ὑμνήσῃ τὴν ἀσύγκριτον δόξαν τῆς Θεομήτορος», «ἀναγκάζεται νὰ παραλάβῃ ἔξωθεν τὰ Χερουβίμ καὶ τὰ Σεραφίμ, τὰς πρώτας καὶ περὶ Θεὸν οὔσας Ταξιαρχίας, ἵνα διὰ μέσου τῆς συγκριτικῆς τούτων ἀσυγκρισίας, ἡ ἀσυγκρίτου συγκρίσεως» ⁹, μελωδήσῃ ἐξαίσια:

«Τὴν τιμιωτέραν τῶν Χερουβίμ, καὶ ἐνδοξοτέραν ἀσυγκρίτως τῶν Σεραφίμ, τὴν ἀδιαφθόρως Θεὸν Λόγον τεκοῦσαν, τὴν ὄντως Θεοτόκον Σὲ μεγαλύνομεν» ¹⁰.

9. Ὁ θαυμασιος Θεοτοκολόγος τῆς Ἐκκλησίας μας, ὁ Ὅσιος Νικόδημος ὁ Ἄγιορείτης, ἀποφαίνεται ὅτι ὁ ὕμνος αὐτὸς πρέπει νὰ νοῆται ὡς ἐξῆς:

«Τὴν τιμιωτέραν ἀσυγκρίτως τῶν Χερουβίμ, καὶ ἐνδοξοτέραν ἀσυγκρίτως τῶν Σεραφίμ», διότι τὸ «ἀσυγκρίτως» ἀποδίδεται «ὄχι μόνον πρὸς τὰ Σεραφίμ, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰ Χερουβίμ», δηλαδή ἡ Θεοτόκος εἶναι «τιμιωτέρα ὄχι συγκριτικῶς, ἀλλὰ ἀσυγκρίτως» τῶν Χερουβίμ καὶ Σεραφίμ ⁸.

10. Είναι δὲ ἀξιοσημείωτον, ὅτι «ἀναφέρων ὁ Ἱερὸς Κοσμᾶς τὰ δύο ὑπέρτατα Τάγματα ἐκ τῆς πρώτης Ἱεραρχίας τῶν Ἀγγέλων, τὰ Χερουβὶμ, λέγω, καὶ Σεραφὶμ, καὶ τούτων τιμιωτέραν ἀσυγκρίτως καὶ ἐνδοξοτέραν εἰπὼν τὴν Θεοτόκον, ἀπέδειξεν Αὐτὴν τιμιωτέραν καὶ ἐνδοξοτέραν καὶ πάντων τῶν ἄλλων κατωτέρων Ταγμάτων· ἡ γὰρ ὑπερτέρα οὕσα τῶν μειζόνων, πολλῶ μᾶλλον ὑπερτέρα ἐστὶ τῶν ἐλλατόνων»¹¹.

11. Καὶ ὁ πνευματοφόρος Ἀγιορείτης Θεοτοκολόγος ἐπισφραγίζει ἐπιγραμματικά:

«Αὕτη ὑπερέβη καὶ Ἀγγέλους καὶ Ἀρχαγγέλους καὶ πάσας τὰς χοροστασίας τῶν Οὐρανίων Δυνάμεων, ὄχι μὲ ἓνα μέτρον συγκριτικόν, ἀλλὰ μὲ [ἓνα μέτρον] ἀσύγκριτον»¹².

12. Τὸ ἀσύγκριτον ὁμως τῆς Θεομητορικῆς ὑπεροχῆς ἐξαίρεται μὲ ἔκτακτη ἔμφασι, ὄχι μόνον ὅταν οἱ Ἅγιοι διδάσκουν ὅτι ἡ Πάναγνος «αὕτη μόνη μεθόριόν ἐστὶ κτιστῆς καὶ ἀκτίστου φύσεως»¹³, ἀλλὰ καὶ ὅταν διακηρῦσσουν, ὅτι

«Ἡ Παρθένος εἶναι ταμίας καὶ φύλαξ ὅλων τῶν θησαυρῶν καὶ χαρισμάτων τοῦ οὐρανοῦ Βασιλέως Θεοῦ», «διὰ τὸ νὰ μεταδίδῃ καὶ νὰ διαμοιράζῃ αὐτὰ εἰς ὅλα τὰ κτίσματα, νοητὰ καὶ αἰσθητά, Ἀγγέλους τε καὶ ἀνθρώπους»¹⁴.

13. Ἡ ἐκπληκτικὴ αὐτῆ θέσις εἶχε ἤδη ἐκφρασθῆ ἀπὸ τὸν Ἅγιο Γρηγόριο Παλαμᾶ:

«Αὕτη δὲ πρώτη δεχομένη τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ

σύμπαντα πληροῦντος, καθίστησι τοῖς πᾶσι χωρητὸν νέμουσα πρὸς δύναμιν ἐκάστῳ κατὰ τὴν ἀναλογίαν καὶ τὸ μέτρον τῆς ἐκάστου καθαρότητος· ὥστ' Αὐτὴν εἶναι ταμεῖον καὶ πρῦτανιν τοῦ πλοῦτου τῆς Θεότητος», «καὶ οὐδὲν ἂν ἐκ τοῦ Θεοῦ τῶν δωρημάτων, εἰμὴ διὰ ταύτης, γένοιτο καὶ Ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις»¹⁵.

14. Τὸ κοινὸ αὐτὸ φρόνημα τῆς Ἐκκλησίας, γιὰ τὴν ἀσύγκριτη ἀνωτερότητα τῆς Θεομήτορος, συνοψίζει ὡς ἐξῆς ὁ Ὅσιος Νικόδημος:

«Ἡ Κυρία Θεοτόκος, ὡς Μητηρ Θεοῦ, ἀμέσως μετὰ Θεὸν οὔσα, καὶ ἀσυγκρίτως ὑπερβᾶσα ὄχι μόνον ἀνθρώπους, ἀλλὰ καὶ αὐτὰς τὰς πρῶτας καὶ ἀνωτάτας τάξεις τῶν Ἀγγέλων, Χερουβὶμ καὶ Σεραφίμ, δι' ἑαυτῆς διανέμει τὸν πλοῦτον ὅλων τῶν τοῦ Θεοῦ χαρισμάτων καὶ θείων ἐλλάμψεων εἰς ὅλους Ἀγγέλους τε ὁμοῦ καὶ ἀνθρώπους, καθὼς ὅλη κοινῶς ἢ τοῦ Χριστοῦ φρονεῖ Ἐκκλησία»¹⁶.

β'.

15. Ἐν τούτοις, ὁ ἑννεάριθμος χορὸς τῶν Ἁγίων Ἀσωμάτων Δυνάμεων, ἂν καὶ εἶναι «ἀσυγκρίτως» κατώτερος, ὡς πρὸς τὴν μετοχὴ τῆς θείας Δόξης, ἀπὸ τὴν Παμμακάριστον Θεοτόκον, εἶναι ὁμῶς σαφῶς ἀνώτερος τοῦ χοροῦ τῶν θεωθέντων ἀνθρώπων, ἐπειδὴ ἀποτελεῖ τὴν Οὐράνια Ἱεραρχία.

16. Οἱ Ἅγιοι Ἀσώματοι διακρίνονται, κατὰ τὸν Ἅγιο Διονύσιο Ἀρεοπαγίτη, σὲ τρεῖς τριαδικές διακοσμήσεις: ἡ ὑπερτάτη τριάς ἀποτελεῖται ἀπὸ τοὺς Θρόνους, τὰ Χερουβὶμ καὶ τὰ Σεραφίμ· τὴν μέση τριάδα συγκροτοῦν οἱ Κυριότητες, οἱ Δυνάμεις καὶ οἱ Ἐξουσίες· στὴν κατώτατη τριάδα εὐρίσκονται οἱ Ἀρχές, οἱ Ἀρχάγγελοι καὶ οἱ Ἄγγελοι¹⁷.

17. Ὁ Ἱερὸς Δαμασκηνός, ἀναφερόμενος στὶς τρεῖς αὐτὲς «τριαδικές διακοσμήσεις», λέγει τὰ ἐξῆς:

«Καθὼς δὲ ὁ ἀγιώτατος, καὶ ἱερώτατος, καὶ θεολογικώτατος φησι Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης, πᾶσα ἡ θεολογία, ἡ- γουν ἡ θεία Γραφή, τὰς οὐρανίους Οὐ- σίας ἐννέα κέκληκε· ταύτας ὁ θεῖος ἱε- ροτελεστής εἰς τρεῖς ἀφορίζει τριαδικὰς διακοσμήσεις»¹⁸.

18. Στὸν Οὐρανὸ ὅμως ἐπικρατεῖ ἓνας αἰώνιος θεσμός, ὅπως μᾶς διαβεβαιώνουν οἱ Ἅγιοι: οἱ μικρότεροι μετέχουν τοῦ Θεοῦ διὰ τῶν μεγαλυτέρων.

«Ἐπεὶ γὰρ καὶ τοῦτο νόμιμον αἰώνιον ἐν οὐρανοῖς διὰ τῶν μειζόνων τοὺς ἐλάττους μετέχειν τοῦ ἐπέκεινα ὄντως ἰδρυμένου, μείζων δ' ἀσυγκρίτως ἀπάντων ἡ Παρθενομήτωρ, δι' Αὐτῆς μεθέξουσιν, ὅσοι δὴ μετέχουσι Θεοῦ»¹⁹.

19. Ἐξ αἰτίας λοιπὸν τοῦ θεσμοῦ αὐτοῦ, οἱ τρεῖς Τάξεις τῶν Ἁγίων Ἀσωμάτων μετέχουν διαφορετικὰ στὶς θεῖες ἐλλάμψεις, ἀλ- λά ἐνῶ οἱ ἀνώτερες μετέχουν τῆς δόξης τῶν κατωτέρων, οἱ κατώ- τερες δὲν μετέχουν τῆς ἁγιοπρεποῦς ἐλλάμπειας τῶν ἀνωτέρων, κατὰ τὸν κρυφιομύστην Διονύσιον:

«Αἱ μὲν γὰρ ὑπερβεβηκυῖαι Διακοσμήσεις περισσῶς ἔχουσι καὶ τὰς τῶν ὑφειμένων ἱερὰς ιδιότητας, αἱ δὲ τελευταῖαι τὰς τῶν πρεσβυτέρων ὑποκειμένας ὀλότητας οὐκ ἔχουσι, μερι- κῶς εἰς αὐτὰς τῶν πρωτοφανῶν ἐλλάμπειαν διὰ τῶν πρῶ- των ἀναλόγως αὐταῖς διαπορθμευομένων»²⁰.

20. Τὴν διαφορὰ αὐτῆ τῶν Οὐρανίων Τάξεων βεβαιώνει καὶ ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός:

«Διαφέροντες δὲ ἀλλήλων τῷ φωτισμῷ καὶ τῇ στάσει, εἴτε πρὸς τὸν φωτισμὸν τὴν στάσιν ἔχοντες, ἢ πρὸς τὴν στάσιν τοῦ φωτισμοῦ μετέχοντες, καὶ ἀλλήλους φωτίζοντες διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς τάξεως ἢ τῆς φύσεως. Δῆλον δέ, ὡς οἱ ὑπερέχοντες τοῖς ὑποβεβηκόσι μεταδιδόασιν τοῦ τε φωτισμοῦ, καὶ τῆς γνώσεως»²¹.

21. Αὐτῆ ἡ διαφορὰ φωτισμοῦ καὶ στάσεως μεταξὺ τῶν Οὐρα- νίων «τριαδικῶν διακοσμήσεων» ἔγινε μάλιστα αἰσθητὴ κατὰ τὸ μυ- στήριο τῆς θείας Ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου μας, ὅπως μᾶς διδάσκει ὁ

Ἅγιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής, ὁ ὁποῖος ἀπαντῶν στοῦ ἐρώτημα: «Διατί μετὰ ἐννέα ἡμέρας τῆς Ἀναλήψεως κατήλθε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον;», μᾶς ἀναβιβάζει στοῦ Μυστήριου τῆς Ἀνακεφαλαιώσεως τῶν ἐν Οὐρανῶ:

«Φασί τινες τῶν τὰ θεῖα πεπαιδευμένων, ὅτι ἐπειδὴ ἐννέα Τάξεις κατὰ τὸν Διόνυσιον τὸν Ἀρεοπαγίτην αἱ Ἀγγελικαὶ Δυνάμεις εἰσὶν, ἀνίων (ἀνερχόμενος) κατὰ τὸ ἀνθρώπινον ὁ Κύριος, κατὰ τὸ θεῖον πάντα πληροί, ἐκάστῳ Τάγματι μίαν ἡμέραν ἀπένειμεν, ἀπὸ τῆς ἐσχάτης ἕως τῆς τελευταίας· ἐδέοντο γὰρ καὶ αὐταὶ τῆς τοῦ Κυρίου πρὸς αὐτὰς ἐπιδημίας· Ἐν αὐτῷ γάρ, κατὰ τὸν Ἀπόστολον, ἀνεκεφαλαιώθη, οὐ μόνον τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν Οὐρανῶ»· καὶ μετὰ τοῦτο ἐνεφανίσθη τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ· καὶ οὕτως τὸ Πνεῦμα κάτεισι»²², «οὐ συναριθμεῖται δὲ οὔτε ἡ Πέμπτη, καθ' ἣν ἀνελήφθη, οὔτε ἡ Κυριακή, καθ' ἣν ἐκατέβη τὸ Πνεῦμα»²³.

22. Σὲ κάθε λοιπὸν Τάγμα τῶν Οὐρανίων Δυνάμεων ὁ ἀναλαμβάνόμενος Θεάνθρωπος «μίαν ἡμέραν ἀπένειμε» καὶ «ἐν ἐκάστη ἡμέρᾳ» «ἐκαστον Τάγμα προσιόν, τὴν θεωθεῖσαν ἐκείνην προσεκύνει σάρκα» τοῦ Σωτῆρος. Καὶ τέλος, «τῶν ἐννέα πληρωθεισῶν ἡμερῶν καὶ Ταγμάτων, τῇ δεκάτῃ [ἡμέρᾳ] ὁ Παράκλητος ἐπεδήμησεν»²³.

Υ'.

23. Ὅπως λοιπὸν οἱ κατώτερες Οὐράνιες Τάξεις δὲν μετέχουν τῆς ἰδίας δόξης μὲ τις ἀνώτερες, «ἀμέθεκτοι γὰρ αἱ τελευταῖαι τῶν ὑπερτάτων εἰσὶν ὀλικῶν ἰδιοτήτων»²⁴, ἔτσι ἀκριβῶς καὶ οἱ θεωθέντες ἄνθρωποι, ἀποτελοῦντες τρόπον τινὰ συλλογικῶς ἓνα τόπον/ἐπίπεδο, δὲν μετέχουν τῆς ἀγιοπρεποῦς ἐλλάμψεως τῶν Οὐρανίων Ταξιαρχῶν.

24. Εἰκόνα ἐναργῆ αὐτῆς τῆς κατωτερότητος τῶν θεωθέντων ἀνθρώπων ἐναντι τῶν Οὐρανίων Οὐσιῶν ἀποτελεῖ τὸ θαυμαστὸ γεγονός τῆς καθάρσεως τοῦ Ἁγίου Προφήτου Ἡσαΐου ἀπὸ ἓνα Σεραφεῖμ:

«Καὶ ἀπεστάλη πρὸς με ἓν τῶν Σεραφίμ, καὶ ἐν τῇ χειρὶ εἶχεν ἄνθρακα, ὃν τῇ λαβίδι ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἤψατο τοῦ στόματός μου καὶ εἶπεν: ἴδου ἤψατο τοῦτο τῶν χειλέων σου καὶ ἀφελεῖ τὰς ἀνομίας σου καὶ τὰς ἀμαρτίας σου περικαθαριεῖ»²⁵.

25. Οἱ Ἅγιοι Ἀσώματα, ὡς «δυνάμεις ὑπερκόσμιαι», κατὰ τὸν Μέγαν Βασίλειο, «τῆς ἐγγυτάτῳ στάσεως [παρὰ τῷ Θεῷ] διὰ τὴν ἐν ἀγιασμῷ ἀκρότητα κατηξιωμένοι»²⁶, ἐπομένως δὲ ὡς «φῶτα δευτέρα νοερά», κατὰ τὸν Ἱερὸν Δαμασκηνό, «ἐκ τοῦ Πρώτου καὶ Ἀνάρχου Φωτός, τὸν φωτισμὸν ἔχοντα»²⁷, «εἰσὶν αἱ πρώτως καὶ πολλαχῶς ἐν μετουσίᾳ τοῦ Θεοῦ γινόμεναι, καὶ πρώτως καὶ πολλαχῶς ἐκφαντορικαὶ τῆς θεαρχικῆς κυριότητος»²⁸.

Ἀκριβῶς δὲ γιὰ τὸν λόγο αὐτὸν ὀνομάζονται μὲ τὸν γενικὸ ὄνομα «Ἄγγελοι», ἐπειδὴ «διὰ τὸ πρώτως εἰς αὐτὰς ἐγγίνεσθαι τὴν θεαρχικὴν ἔλλαμψιν, καὶ δι' αὐτῶν εἰς ἡμᾶς διαπορθευέσθαι τὰς ὑπὲρ ἡμᾶς ἐκφαντορίας»²⁸.

26. Βεβαίως, οἱ Ἅγιοι Ἀσώματα, δηλαδὴ «πᾶσα ἡ νοερά φύσις», ὅπως λέγει ὁ Ἅγιος Γρηγόριος Παλαμᾶς, εἶναι «σύνδουλος ἡμῖν καὶ κατ' εἰκόνα τοῦ Κτίσαντος»· ἐν τούτοις, «πολλῶ ἐλαττούμεθα, καὶ μάλιστα νῦν [μετὰ τὴν πτώσιν], τῶν ἀγαθῶν Ἀγγέλων», οἱ ὅποιοι εἶναι «ἡμῶν τιμιώτεροι, ὡς σωμάτων ὄντες ἐκτὸς καὶ τῇ ἀσωμάτῳ παντάπασι καὶ ἀκτίστῳ φύσει μᾶλλον ἐγγίζοντες», «διὸ καὶ δευτέρον καλοῦνται φῶς, καὶ τοῦ Πρώτου Φωτὸς ἀπορρόη»²⁹.

Καὶ περισσότερο συγκεκριμένα, οἱ Νοερὲς Φύσεις «εἰ καὶ ὁμόδουλοι, ἀλλ' ἡμῖν τίμιοι καὶ ἡμῶν τῇ τάξει πολλῶ τιμιώτεροι», ὡς «φυλάξασαι καὶ τὴν ἑαυτῶν τάξιν καὶ τὸ πρὸς ὃ γεγονάσι στέργουσαι»²⁹.

* * *

27. Παρὰ ὁμως τὴν ζωηρὰν αὐτὴν αἴσθησι τῶν τριῶν γενικωτάτων «μονῶν», δηλαδὴ τῶν τριῶν ἐπιπέδων διαφόρου βαθμοῦ τιμῆς καὶ δόξης: τῆς Θεοτόκου, τῶν Ἀσωμάτων καὶ τῶν θεωθέντων ἀνθρώπων, ὁ Ἅγιος Ἀπόστολος Παῦλος δὲν εἶχε κατὰ νοῦν

αὐτὴν τὴν διάκρισι, οὐτε βεβαίως ἀνῆλθε στὸ τρίτο ἐπίπεδο, δη-
λαδὴ τῆς Θεοτόκου.

Ποιὸς λοιπὸν ἦταν τελικὰ ὁ «*τρίτος οὐρανός*», στὸν ὁποῖο
«*ἤρπαγη*» ὁ θεοφόρος Ἀπόστολος;

28. Τὴν ἀπάντησι θὰ μᾶς δώσουν μὲ ἔγκυρο τρόπο οἱ Ἑσυχασ-
τῆς Ἅγιοι Πατέρες, ἐφ' ὅσον εἶχαν παρόμοιες θεωτικὲς ἐμπειρίες,
ἦσαν δηλαδὴ «*πεπειραμένοι Πατέρες*»³⁰, οἱ ὁποῖοι ἀφοῦ διῆλθαν
τὰ στάδια τῆς *καθάρσεως* καὶ τοῦ *φωτισμοῦ*, ἔφθασαν στὴν *θέω-
σι*, ἔγιναν «*ὑπερουράνιοι*»³⁰.

• Τὰ τρία αὐτὰ στάδια τῆς *οὐρανοδρόμου κλίμακος*, ἡ ὁποία
ἐγγίζει στὸν *Θρόνον τοῦ Ἀρνίου*, ἤδη μᾶς εἰσάγουν στὸ *Μυστήριον*
τῶν τριῶν Οὐρανῶν.

(Συνεχίζεται)

1. **Ἰωάννου Νικοδήμου Ἀγιορείτου**, Ἑορτοδρόμιον, σελ. 366.
2. **Ι. Χρυσοστόμου**, ΡΓ τ. 59, στλ. 709/Ἐἰς τὴν Ἁγίαν Παρθένον καὶ Θεοτόκον *Μαρίαν*.
3. **Ἰωάννου Νικοδήμου Ἀγιορείτου**, ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 367, ὑποσημ.
4. **Ἰωάννου Νικοδήμου Ἀγιορείτου**, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 366, ὑποσημ. 2.
5. Ἦσ. ζ' 1-3.
6. **Ἁγίου Γρηγορίου Παλαμά**, ΡΓ τ. 151, στλ. 469BCD/Ἰωάννου Νικοδήμου Ἀγιορείτου Ἐἰς τὴν πάνσεπτον *Κοίμησιν τῆς πανυπεράγνου Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας*.
7. Πρβλ. Β' Κορινθ. δ' 17.
8. **Ἰωάννου Νικοδήμου Ἀγιορείτου**, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 366.
 - «*Οὐσιώδη καὶ ἐσωτερικὰ*» χαρίσματα τῆς Θεοτόκου εἶναι ὁ «*θεομητρο-
πρεπὴς Αὐτῆς ἁγιασμός καὶ τὰ ὑπερφυσικὰ καὶ παράδοξα χαρίσματα*», μὲ τὰ
ὁποῖα Τὴν ἐπλούτισε τὸ Ἅγιον Πνεῦμα καὶ τὰ ὁποῖα «*ὑπερβαίνουν κάθε νοῦν
καὶ κάθε λόγον*».
9. **Ἰωάννου Νικοδήμου Ἀγιορείτου**, αὐτόθι.
 - Ὁ Ὁσῖος ἐπεξηγεῖ γιατί ὠμίλησε περὶ «*συγκριτικῆς ἀσυγκρισίας*» καὶ
«*ἀσυγκρίτου συγκρίσεως*»: «*ἡ σύγκρισις γίνεται πρὸς ὁμοφυῆ καὶ ὁμοειδῆ καὶ
ὁμοούσια· ἐπὶ δὲ τῶν ἑτεροφυῶν καὶ ἑτεροουσίων ἡ σύγκρισις γενομένη, διάκρισις
μᾶλλον ἢ λέγοιτο, καὶ οὐχὶ σύγκρισις· καὶ τὸ κρεῖττον ἐπ' αὐτῆς λέγεται ἢ τὸ
χεῖρον, οὐχὶ δὲ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον· ὅθεν καὶ ἡ ἐν τῷ Τροπαρίῳ τούτῳ
σύγκρισις, διάκρισις μᾶλλον ἐστίν*».
10. Κανόνος Μ. Παρασκευῆς, Ὡδὴ Θ', Εἰρμός.
11. **Ἰωάννου Νικοδήμου Ἀγιορείτου**, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 366, ὑποσημ. 2.
12. **Ἰωάννου Νικοδήμου Ἀγιορείτου**, Κήπος Χαρίτων, σελ. 216β.
13. **Ἁγίου Γρηγορίου Παλαμά**, Ἰωάννου Νικοδήμου Ἀγιορείτου Ἐἰς τὴν πάνσεπτον *Κοίμησιν τῆς πανυπεράγνου Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας*, § 37 (Ε.Π.Ε. τ. 11, σελ. 308, Θεσσαλονίκη 1986).
14. **Ἰωάννου Νικοδήμου Ἀγιορείτου**, Κήπος Χαρίτων, σελ. 217α.
15. **Ἁγίου Γρηγορίου Παλαμά**, Ἰωάννου Νικοδήμου Ἀγιορείτου Ἐἰς τὴν πάνσεπτον *Κοίμησιν τῆς πανυπεράγνου Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας*, §§ 39 καὶ 37 (ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 310-312 καὶ 308).

16. **Όσιού Νικοδήμου Ἀγιορείτου**, Συμβουλευτικὸν Ἐγχειρίδιον, σελ. 214, ἔκδοσις γ', ἐν Βόλῳ 1969.
17. **Ἀγίου Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου**, PG τ. 3, στλ. 200-201· 205-212· 237-241· 257-261/*Περὶ τῆς Οὐρανίου Ἱεραρχίας, Κεφάλαια Ϛ', ϛ', η' καὶ θ'.*
18. **Ι. Δαμασκηνοῦ**, PG τ. 94, στλ. 872C-873A/*Ε. Α. Ο. Π., Κεφάλαιον Γ' (ΙϚ'), Περὶ Ἀγγέλων.*
19. **Ἀγίου Γρηγορίου Παλαμᾶ**, Ὁμιλία ΝΓ', § 40 (ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 312).
20. **Ἀγίου Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου**, PG τ. 3, στλ. 285/*ἐνθ' ἄνωτ., Κεφάλαιον ΙΑ'.*
21. **Ι. Δαμασκηνοῦ**, PG τ. 94, στλ. 871C-871A/*ἐνθ' ἄνωτ.*
22. **Ἀγίου Μαξίμου Ὁμολογητοῦ**, PG τ. 90, στλ. 833BC/*Πεύσεις καὶ Ἀποκρίσεις καὶ Ἐρωτήσεις καὶ Ἐκλογαὶ διαφόρων κεφαλαίων ἀπορομένων, § ΞΑ'.*
23. **Όσιού Νικοδήμου Ἀγιορείτου**, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 525.
24. **Ἀγίου Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου**, PG τ. 3, στλ. 285A/*ἐνθ' ἄνωτ., Κεφάλαιον ΙΑ'.*
25. Ἦσ. Ϛ' 6-7.
 ■ Στοὺς στχ. 5-7, ὁ Ἡσαΐας ὁμολογεῖ αὐτομεμφόμενος τὴν ἀναξιότητα καὶ ἀμαρτωλότητα του ὅταν εἶδε τὸν Κύριο, προκειμένου δὲ νὰ ἀναλάβῃ τὸ προφητικὸ ἔργο του, ἐξαγνίζεται ἀπὸ ἓνα τῶν Σεραφίμ.
26. **Μ. Βασιλείου**, PG τ. 30, στλ. 428C/*Ἑρμηνεῖα εἰς τὸν Προφήτην Ἡσαΐαν, Κεφάλαιον Ϛ', § 183.*
27. **Ι. Δαμασκηνοῦ**, PG τ. 94, στλ. 868B/*ἐνθ' ἄνωτ.*
28. **Ἀγίου Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου**, PG τ. 3, στλ. 180AB/*ἐνθ' ἄνωτ. Κεφάλαιον Δ', § II.*
29. **Ἀγίου Γρηγορίου Παλαμᾶ**, PG τ. 150, στλ. 1140A καὶ 1168A/*Κεφάλαια Φυσικά, Θεολογικά, Ἠθικά τε καὶ Πρακτικὰ ΡΝ', §§ κζ' καὶ ξδ'.*
30. **Ἀγίου Γρηγορίου Παλαμᾶ**, Συγγράμματα, τ. 1, σελ. 415, στχ. 4 καὶ 1, ἔκδοσις Παναγιώτου Χρήστου, Θεσσαλονίκη 1962/*Υπὲρ τῶν Ἱερῶς Ἠσυχασζόντων, 1.3.5.*